

An Stoc

Tomár Ó Máille, Coláirte na hIolrzoile, Sallim, dá cup i n-eagair

Sraith Nua, Leab 4. Uim 12.

meiteam, 1928.

Dá pişinn a luac.

murroliní

na fascisti.

Bí na Farscisti, nó "feadhna luét troma" curta ar bun le tamall rátaí fada éana, poim eirge amac na mDolrbeaí i bfoşmar na bliana 1920, ar ar éraí me éana; ó earrac na bliana 1919. Le cup i naşaró an Dolrbeaí, agus i naşaró an tpoşrrioparó, an "oála cuma liom" i otaob an coparó a bí le fáil as an éaváil ar an scoşaró, a cupearó ar bun íaró. Ar feaó boparóil oá éiam bí pé 'na éoşaró beaş ror an oá érean reo; íaró as caðairt fá na éeile ar na rparóeannaró, as ionnpuiró arur cumaín a éeile, oirgí na bparóear agus mar rin oe. Le rşéal şearr a éeannaró oe. fear na Dolrbeaí an fótó rátaí oamşean so oí veipearó na bliana 1921. Uaró rin amac tá "cor ar bolş" opra pa neaváil, má bí puam i naon áit.

Bí Murrolim i şceannar ar na Farscisti ón éavó lá. Cup ré ar leactaróib an t-ann "rópialac" agus i leabaró "páipéar rópialac" a şairm ven Popola o'Italia, şus ré "páipéar an luét troma" ar. I mí na Dealtaine 1921 toşaró na éeacta é oó Paşliméir na heaváile. Cuaró ré irteac ar éavó na láime veipe ven Paşliméir rin, ré rin, i naşaró na mDolrbeaí agus na Sópialac, ac, mar rin péin, bí pé na poblaćtórí fótó agus o'fan ré mar rin ar feaó bliana eile. Ac ar feaó na bliana rin, ir mó bí pé as obair éavó aiair ná éavó irteir ven Paşliméir, apae ní raib ac buróean beaş oe luét leannaró aige ann. Ac amuir! ar feaó na bliana rin 1922, ní raib aon oirge puam ar óşlaş na

heipeann, an uair ba láiríre 7 ba éavóirge íaró i neipinn ná na Farscisti pan éaváil. Cuaplaaca nua aca oá şcup ar bun i nşac baile beaş pan tír, na léiméaca oúba le ferecal i éfur ir éall, an t-ann oieaştac agus an póiliar as reapan ar leactaróib agus as umú oóib. Mí veipiró fóşmar na bliana rin, bí euminnú eimn bliana nó "comóail náipúnta" aca i şcaşar Napler agus irí comairle ar an éinneavap annrin, ó éapla şur éreipe oóib péin ná oon puatp, şur éeart puatú na tíre a beir fúca péin asur so raćaróir éun na Róma leir rin iarraró ar an puş. O'meş leó oe řiubal a şcor; na mílte ir na mílte aca; opra paşliuipí opra; puarú na rean-léirşin Rómánac opra, 'na şceavótaró agus 'na nroac şceavótaró: "ceannúir" i şceannur şac feadhna oíob; "şivinezza" ("oige") mar amşan éeavó agus poir máipreála aca agus laim éeavó şac řir aca řinte amac so oipeac ón nşualam şac uair a şluarpearó an "ouce" (an caoiréac) i naice leó, le homór oó.

1 şceannas na tíre.

Dam ré reo feanne ar an Rialtar pa Róm, ní nać ionşnaró. Cup puar puar a copanta ar an şcaşar. Ciompuş puar na paşliuipí. Cupearó şunnar mópa ar na rparóeanna agus ar na tpoiró. Bí tpoşşóćaró ar an rparó agus na Farscisti as tpoiróim le puom-éavair an oomam! Sa veipearó, ré an ři péin a řabáil an éavair agus an tír agus a éopóin puşóda péin, ir oóirş, pan am éeavna. Cup ré řior ar Murrolim péin agus, ní le hé cup i bparóiró é, ac le máipreacé agus ceannar na tíre a éavşim oó. O'opuoirş ré oó

caoiréac na bFarscisti, éeacta pa bparóiméir, puatp agus aipeacé a éeavó oó agus oíbir pé an aipeacé a bí ann éana. Dam ré rin le ceart agus le cumaćta an puş oó péir bunreacćta na tíre. Ir ceart a puş şur éar Murrolim uaró a éuro poblaćar tamailín puimé rin, nuair bpeac-nuirş pé so raib řuróir móir na bFarscisti oíbir oon puş agus şur řuagair pé nać raib oimé ar bí ann ba mó oípreacé oon puş ná é péin!

an réim nua.

Ón lá rin so oí an lá acá anoir ann, tá Murrolim 'na máipir ar a tír oúćar agus ní mipe a puş nać raib an oipearó rin cumaćta agus ceannrmaćta as aon řear amam ar aon tír pan éopar ón uair a bí an éeavó Napoleon na máipir ar an bFannne. Tráćnóna an lae éeavna, oúbaip ré leir an puş "ní aipeacé a beav asac mar bí asac so oí reo, ac puatp a beav i noon an tír reo a puatú." agus, com maic, bí. Mior b'féirir cunntar eumín a cup řior pa rparó beaş reo ar péin Murrolim pan éaváil leir na ré bliana reo eaitce. Ac le bapamail şenepálta a éavairt ar, o'féavairó a puş şur şus ré řaró éuile puar a éeannar o'ápoćaró agus a méavóćaró cumaćta agus neart na tíre irteir ir amuirş; an tír so leir a cup as obair le tuillearó paróbir a éeannar; ac as obair ar bealac nár éeac-tuigevap puam éeana, ar lámaró a éeile, şuala ar şualam, ar nór airm paşliuipí, şac řear ir beav aca, agus an té a éeavpó mirtamc nó voicéall, a beiró oúbać nó miorćaróeac, so mbeav an páipreant ar a é; maroir leir an éavó amuirş, an t-ann agus an loingear a láiríru, imipeacé na heaváile a leatnú i nşac réirşin ar bfeirir é éeannar, pan áirpíe, pan álbam, i noileam na Şreige, an opra oúnta a éeavó agus na cúlřiaćta a éeavbaint aon uair a ceavpó nać raib tír eicín eile mal beavac a oóćam nó so raib Connaró na Náipún i nşeméir as řmaoieavó ar lavar a cup irteac i nşnaróib na heaváile.

an éaváil nua.

B'é an éeavó éuram a bí ar, na Farscisti péin! Céapo aóéavpó ré leó? Arin mí-puata a bí ann. Sé an poćpú a éeav Murrolim oirge a cup i bfeiróim a puimé arin nó řopra conşanta, (militia,) o'ann an puş oíob agus ir amlaró acáiró ó řom. Ac, tuşar fá veava şur oon puş a éavir an rean-ann mionna, ar nór şac airm eile ac ir oon řpíom-aipre, ré rin, oó Murrolim péin a tuşar na Farscisti, nó militia náipúnta mionna i şcomnaróe. Annrin, an paşliméir, luét na cainnte. Cup ré íar pan abailé agus oúbaip leó şur beaş an call a beav aige leó řearpa. Le bliantair anoir ní éloipeann tú şiocp ar paşliméir na heaváile. Annrin, ar aşaró leir an obair! Cupearó veipearó ar an bpoimé le nór an řeav oirge, a bí so han-éoirćiamca so oí rin. Rinneav acé nać mbeav ceav as aon řear oirge eirge ar an obair, ir cuma eia an tuşaró eavavóe a beav aige! Acann ar bí nó eavavontar oá n-eirpgeavó ror luét oirge agus luét aigiró, hop-huigevó an éur a plérde mř na cúirteannaró ór comair na mbeirteamam agus éar-feavó an oá éavó şeilleavó oon bpeirteammar,

Na h-Ollamh: An t-á. S. Ó h-Eróim; L. Ó Uruam; Dr. T. Doolán; T. Ó Spodéa; S. Mirtéat; Deán Uí Seagóda; Mac Amalgaró; An t-Ollamh T. Smanócalb. Ó Máille, a puair an O.lic. 'na řuróe. [An Stoc.

ar nór cúir bliße ar bit eile. Níor carleas lá oibre i naon páirt den Eanáil le cúis bliana! Annpin cuipéas gac fear ra tír i gcumann éigin, pé rin le páo so mbeas cumann—agus don cumann amháin—i ngsac áit do luét mntleacta (vligheatóirí, doctóirí, etc.), do luét ceirve, do feil-méarai, do téantúirí agus mar rin de. So scaicfóir teactai a coisad i ngsac cúise, le gac ceirve a beas ag téanam buaróeara dóib a pléirde agus so doctóir na teactai rin doime eile a beas mar áro-comairle náirúnta as teact le éile ra Róim le cúirai gnoctai, calmúreacta, agus téantúir an náirúin a cúir tré éile. Ac tá áro-comairle eile ann—áro-comairle na bFarcirí—acá níor comactaige ná an éasó éann. Ii áro-comairle na bFarcirí fíor-máirí na tíre agus tá Murrólini mar óia aca so oí reo agus gac uile éoramlact so bpanfard ré amháir so ceann i bfasó eile. Si an saimn rsoile ir veipeannaise a cuipéas amac ran Eanáil naé fíorir cumann peile ná cumann le rpoir ar bit a téanam a beir ag aor ós na tíre san é beir faoi rpsíob na bFarcirí! I lácair na huairpe, nil ac don páirtí pólitíreacta amháin ra tír. Na doime naé bfuil ar don cuipum leir na Farcirí, tis leó mntleact ar an tír nó tá rpsíob na scóir ar oileán beas lámh leir an Síre. Tá an-cúir Eanáileac taob amuis den Eanáil pá lácair—agus cúir maic ar an oileán beas úo.

AN TAMH LE TEACT.

Cia an éiríod a beas ar an oisair reo agus ar Murrólini? Ní fuparó a páo. Ní fíorir a téanam sup cuipéas plaet agus feabair, méasú rpsíobir agus ároú céime ar an tír ó táimis pé i gceannar. Tá mear agus spáo agus buiréacair fup-móir móir na nEanáileac ag dul do fóir, com láirir ir bí piam do péir gac uile éoramlacta. Ac tá taob eile ar an rseal. Nuair a bíor tír faoi rpsíob tíor-áirí no viciator, dá feabair oibpsear pé ar a pon, tá dá contabairt móir ann. Sa éasó dul fíor, ó tá éile fíor le téanam aise, tugair gac buiréacair do ar pon gac maicera, ac leagair gac milléan air ar pon gac donair fpeirín. Má éasann rpsíob-faois, ceal oibre nó a leicir ar an tír ón taob amuis san don neart ag don uime air, béró na doime foigheac so maic le pean-palcar a coisair péir, ac neam-foigheac agus tugáa éin rpsíob agus raic a téanam i naasáir an máirir a seall ponar ir pean uioib ir náir éomilion a seallamaint. Tuigeann peiran é rin agus ir gnat so mbionn pé ag féacaint le cuile fíor agus treoir, cuir i sear gá raasú 'un coisair, leir na doime a páram agus an féilleamaint acá aca do, a buanú. An vana contabairt don tír, so mbionn an iomarca ag bráir ar faogal don fíor amháin. I láir a éumhaet agus a móirpéime, ma buileann lámh de an tíoránac? Dá marbúirí Murrólini i máiréac, céasó a cuirféas amac ran Eanáil? Ir cinnte so mbeas so léor de na nEanáilíir rin acá ar téoráreacé anóir, ag fílleas abailé.

Liam ó Briain.

Ó FORMÁIN 7 A COMH CLÓDÓIRÍ 7 LUÉT DÍOLTA PÁIRÉIR AGUS LEADHA.

SRÁIO NA SIOPAÍ, SAILLIM.

COLÁISTE NA MÓLSGOILE, SAILLIM.

LEIGEACTÓIREACT RÉ RÍOMHAIREACT.

Iarrann an Comairle Ríagalta iarratair le haasáir na léigheactóireacta tuairpíomha. £400 an tuairpíomha i haasáir na bliana. Ní móir iarratair a beir iris ar an 15ú de Meiteam, 1928, nó poime.

Le cuilleam uisoir a fásail rpsíobair ag an Rúnairde.

AN ÉUACÓIS 1 NÁIRIANN

Veipis liom anuair cúis lá de'n Fógmar (ní luánara) a éaséas i náirann. Ar an oileán móir bíor agus fíublar an t-oileán rin poir agus riap. Tugair faoi veapa feasó mo éuairte or cionn leat-éasó cineál éan a beir ar an oileán agus ir cinnte so mbionn an oipeas eile ann i pít na bliana. Connaicear uom so bfuil rpsíob as muntir áramm ir na héanaea agus so bfuil riap cineálta leo. Tairnigean an cineálcar rin leir na héanaea agus tá spáo aca ar áramm dá péir. Sé an cineálcar rin ir cionn rpsíobair leir an ngsac acá ag an gcuac ar áramm agus le neam-faircior an éin rin poim muntir na n-oileán. Éan rpsíobair 'reasó an éuac. Ir i ngsanfior do'n traoisat a beirair pí uó agus ní feictear an éuacóis féim so muntir. Connaicear éuacóis tré lá i ndiár a éile i náirann agus carasó liom doime a riap pean-eolar aca ar nóra na cuacé agus éuair rsealca a éuairsear so bfuil rpsíob ag na mnta féim ir an éan.

Sean-bean acá i mDorcon Meiréacá agus acá anoir tar a nócá bliam rpsíob pí abailé agus o'fapuirí pí dá saol i náirann an mbíor an éuac ag labairt ar an rseac móir ag ceampull Sabairne faoi bealtaine mar bíor faró. Dá é an doctúir ó Briain

AN ÉUACÓIS.

aduairt an méasó rin liom, agus bós an rsealéun fíubail so oí an rseac móir mé.

Sadair bócar an éasóis ó Cill Ronán tré talam na Mairpseac, riap tar ceampull Ciarán. O'fásar an bócar iréal agus sabair bair na haille agus leanao do'n aill so téamigear i bfoirseact leat-éasó plac do ceampull Sabairne. Tá an ceampull ar an irleán faoi'n aill agus ir ann a bí an rseac móir, má'r rseac móir a bí ann, mar naé bfuil anoir ann ac dá tom de rseacá írle. Cuadair fíor de'n aill éirí rpsíob éapaise. Tá an éapaise dá tróis deas ar áirpe ar gac taob de'n rpsíob. Da soipe uom an tom ba mó de na rseacá ná an ceampull. Tré rseacá 7 iasó so olúit ina éile ran tom agus san áirte veic rpsíob ionnta. Ar an taob tiar de'n ceampull beas acá dá rseac eile nó tré agus ir éigin má tá rseac eile nó éann ar an taob reo de'n oileán rin Cill Ronán agus talam Eocalla. Áit an-uais-neac 'reasó an t-irleán reo. Tá an aill áro ar an taob ó veap agus tá an pean-ceampull agus na rseacá so farsamail faoi rpsíob na haille. Tá talam an éasóis ina sairpóanta rinte rin an aill agus an sairpse san rail ná rseac ná uir le feicéat rin ná riap, ac an dá tom rseac ar a rpsíobair an rseac móir. Muntir na mbailte ir soipe do'n áit 'veir riap supb ar an rseac reo a céasólabair an éuac ran éapac, agus ní hiongantair rin dá páo aca mar so mba veacair do'n éan éasó ar a reasfard pí o'fásail ran áit mara labairt pí de bair an tuim ag ceampull Sabairne.

An vana lá de mí luánara connaicear péiré riabós móna agus éuacóis dá beasó aca. I láir sairpóa bíorair ar éalam Eocalla. Di an éuacóis rpsíobair ar an bfeir agus i ag searpeasóir ar na riabós. Di an péiré éan beas so

éuasóisac ag éuapac bíó ví. (Míoltósa rpsíobair neantós, rpsíobair ceapais agus feicteacta beasó na talam ir bíor do'n éuac, agus bíonn a react n-áir ar an bfeiré riabós a mbíonn cóisat na éuacóise oíra).

Cuadair irleac ran ngsáirde so bfuirginn amairé ginn ar na tré éin agus éuapac i bfoirseact dá plac veas de'n éuacóis. O'fanar tamall maic : mo fúirde dá saipe. Di na riabós móna so sairpéac ag teact agus ag mntleact gá beasó feasó an ama. Di an éuacóis rpsíobair ar an bfoir san farsaó agus fílleas so riap pí ag iarrair farsaó o'fásail fá'n bfeir sear, bí pí éó olúit rin leir an talam. Di pí éó móir faoi pé leir an riabós. An t-am a seumeasó pí an riabós o'fapuirsear pí a ceann agus o'fásó so rannacé an míoltós nó an feirve a óasleas an t-éan beas uiré. Ní bíor an riabós mntleact leat-móimeas uairé nó so mbíor pí ag carasó arir.

Silear uol níor soipe ví ná mar bíor agus bogair éuice so péir. Nuair connaic na riabós éuica mé seiteasair an eileas or cionn na éuacóise agus bíorair ag farsáir uiré mntleact. Bíorair ag mntleact ir ag fílleas ag iarrair i a méallas leo nó sup bogair i agus sup éiríis pí agus o'fásail acáir beas. Di pí i uon gluaireact ar rpsíob éó maic le pean-éan.

An lá dáir gionn ag teact amair ó Cill Murróis uom ran tréatóna, tar éir uol ran de'n spéin, connaicear an éuacóis arir. Di pí i láir sairpóa ar an bfoir i naice le ceampull Eocalla. Marac an carasó a bí dá téanam aice agus na riabós gá farsáir ní cuibhann faoi veapa i. Cuadair irleac ran ngsáirde agus sabair le balla so téamigear so oí an poimnt ba soipe ví. O'fanar tamall san cor aram agus na tré éin dá bfeiré agam. Di an dá éan beasó agus bfuil a labair oíra ar fúo an sairpóa ag faicéat do'n éuacóis agus ag teact so oí i gá beasó leir an gcuapacé. An faró ir bíor mntleact uairé bíor rpsíob gá ngsáir agus iasó-ran gá farsáir. Connaicear riabós aca ag teact anuair ar úrúim na éuacóise so mntleact agus gá beasó ar an gcuma rin. Carasó an éuacóis a ceann riap so bfasó an bíor ó fúo na riabóise a bí ar a úrúim.

Silear uol níor soipe do'n éuacóis. Bogair amac ó'n mballa so han-péir san farsaó. Ní tugann coirpéis ac gac leat-móimeas. Ní riap dá coirpéis tugáa agam nuair tús na riabós faoi veapa mé o'fapuirsear de'n talam agus éuacóis ar balla an sairpóa. Bíorair ag farsáir so himiréac ar an gcuacóis. Níor éorais rpsíob. Bogair éuice so péir so riabair i bfoirseact pé plac ví. Di pí rpsíobair ar a bfoir san cor airte, a ceann éuam agus éomta. O'fapuirsear pí a ceann so tobann amháir ir dá mbeasó pí gomo éabair faoi veapa de'n céasó uair, ac níor mntleact pí. O'fapuirsear pí a ceann arir agus éorais pí ar an gcarasó iréal ag searpan na riabós. Le linn an ama reo bí an dá riabós ag glaoisac de bair an balla. Tugair coirpéis eile, coirpéis eile, coirpéis eile. Bíor i bfoirseact tré plac don éuacóis, agus amairé bfeasó agam uiré. Di pí ina fúirde so rpsíobair san faicéat ar an bfoir. Tugair faoi veapa an bfoirleac mar beasó ar pean-éuac, na rpsíobair treapna, liat agus coirpé, an úrúim coirpé, agus an ceann liat. Silear uol níor soipe ví. O'fapuirsear pí 7 o'fapuirsear.

TAOS Ó CEALLAIS

EADAC AR FEADAS.

MÁ'S MIAN LEAT CARRAIRÉ

FOISANTA FÁSAIL AR A LUAC

CEIRIS SO TEAC : : : :

MÁIRCTH UÍ UHRAONÁIN.

SRÁIO NA SIOPAÍ.

I nSAILLIM.

Ceathar Cruaó-Armarac 7 na Fianna

Seo rgeal a rsiobh mé ríor ó mhícheál ó Neachtain, Ceatharna an tSeán leapa, Tuam.

Ceathar Cruaó-Armarac 7 na Fianna.

Lá dá radh fionn Mac Uimhail i n-éirinn, cuir ré cuirteas ag mór-uairle na tíre ar fad tigeaht 'un vinnéir agus éirinnis ríad air ar fad, i bfead ir i ngearr. Ir uó.é so uó.é ríad luac ra lá, agus ní radh vinnéir ná coramaleaht vinnéir péiró rompa. O'farruig uime dá éile aca cé'n ceann ríampa tairngseoaht ríad éuca so mbeaht an vinnéir péiró, agus vubairt uime le éile nac radh ceann ríampa ar bit ní [ci] b'fearr ná coruig a' ríadaht ir a' fionnrsaraht.

Coruig ríad a' fásail péiró vut a' ríadaht ir a' fionnrsaraht, agus coruig beaht fionn Mac Uimhail dá fásail féim péiró vut as ríadaht ir a' fionnrsaraht.

"Maire," appa fionn Mac Uimhail, le na beaht, "nac ceart vuit-re fanacht ra mbaile intú agus vinnéir fásail péiró vut na fairsrdeaht móra reo a éirinnis oir intú i bfead ir i ngearr.

"Ní fanna mife ra mbaile," appa beaht fionn Mac Uimhail, "mura scuire ríad ríor ar Saróbnín an Teamainn óis [Saróbnín i ngean Eogain óis] le congnam a tábairt dom an vinnéir fásail péiró."

Ói Saróbnín an Teamainn óis a bí ar na mná ba breaht a bí i n-éirinn inr an am rín, agus bí rí pórt a as fairsrdeaht a vutagó ríad air Slar Mac Ceapóca Déara.

Cuiread cóirte ceirre gearall i scoinne Saróbnín an Teamainn óis agus nuair v'itig na fairsrdeaht uilg so léir amac a' ríadaht ir a' fionnrsaraht, v'farruig beaht fionn Mac Uimhail de Saróbnín an Teamainn óis cé'n pórt ceann ríampa a tairngseoaht ríad féim éuca mar fad aon uime.

"Cé'n pórt ceann ríampa a tairngseoaht éaraht éugainn," vubairt Saróbnín an Teamainn óis, "ac coruig fásail vinnéir péiró vut na fairsrdeaht móra a tairngse oir intú i bfead ir i ngearr."

"Ní deanfamaro rín," appa beaht fionn Mac Uimhail, "Sabfamaro a' ríam."

O'itig le beaht fionn Mac Uimhail 7 le Saróbnín an Teamainn óis so nveaht ríad so mar dé so n-ear dé so n-ear dotha Ruairt agus so ríad na míolta marbh [Maolte Maibhe] so nveaht ríad a v'fionn-ríam, a v'ionna ríam agus a v'ceann ríam. As an scúigíad cineál ríam céaró v'feicead ríad taeat éuca ar an bfeirge ac capall agus marac agus san uiré ac tpi éor. Ói rí as v'eanam bótaht ríampan bfeirge agus an fairsrge a' v'inaht na v'iaht. Ac cé beaht ann ac an Ceathar Cruaó-Armarac ar an Domhan Toir. Eágan rí ríar le Saróbnín an Teamainn óis agus beirann ré ríam uiré faoi'n a lár.

"Ir fada mé vut v'iaht, ac tá tú agam faoi v'ieaht," ar ré.

"Fóill óir," appa beaht fionn Mac Uimhail, "agus ná tábairt leat i so n-imigse tú clúide liom-ra."

"Níor éir vut leirde fairsrge ar bit oir-ra ariam, faoi clúide imig leat, impeoaht mife féim clúide leat," vubairt an Ceathar Cruaó-Armarac.

Coruig beaht fionn Mac Uimhail agus an Ceathar Cruaó-Armarac as imig agus fíodúig beaht fionn Mac Uimhail an clúide.

"Cuir ríar vut geara anoir," appa'n Ceathar Cruaó-Armarac.

"Cuirim-re faoi geara tú," appa beaht fionn Mac Uimhail, "tú san baint ná páirt beir agao le Saróbnín an tSeamainn óis so v'feice tú lá agus bliam caite mar fíul ir so v'iofra fíanna éirann tpearna oir 7 so mbaht ríad ríam v'iof faoi Saróbnín an tSeamainn óis a tábairt leat."

"Innigsear," appa 'n Ceathar Cruaó-

Armarac, "vut fíannaht éirann nac bfuil beann fairsrge ar móim agam-ra ar an bfead ir fairsrge aca 'can oiréat leir an bfead ir meara."

Tús ré leir Saróbnín an tSeamainn óis vut'n Domhan Toir agus éuaró beaht fionn Mac Uimhail abairt agus i as caimeaht ir a' rísearais, agus nuair a tairng na fairsrdeaht móra ar air ón bfead ir ón bfeirngsaraht, ní radh vinnéir ná coramaleaht vinnéir ná ríad ar bit péiró rompa.

O'farruig fionn Mac Uimhail dá beaht so-tuigse (cau-éirge) nac radh an vinnéir péiró ríam na fairsrdeaht móra a éirinnis oirra i bfead ir i ngearr. Vubairt beaht fionn Mac Uimhail so nveaht rí féim agus Saróbnín an tSeamainn óis na mar dé. so n-ear dé, so n-ear dotha Ruairt agus so ríad na míolta marbh (Maolte Maibhe) so nveaht ríad éir cineál ríam ann ac ar an scúigíad cineál ríam cé éiofra ac an Ceathar Cruaó-Armarac ar an Domhan Toir agus tús ré leir Saróbnín an tSeamainn óis vut'n Domhan Toir, "ac éir mife faoi geara é san baint ná páirt beir agao le Saróbnín an tSeamainn óis so v'feicead ré lá 7 bliam caite, mar fíul ir so v'iofra fíanna éirann tpearna air ir so mbaht ríad ríam vut 7 ríar v'ubairt ré nac radh beann fairsrge ar móim agao ar an bfead ir fairsrge agao san oiréat leir an bfead ir meara."

"Má tá i v'iaht," appa fionn Mac Uimhail, "so nveaht tú rín ir tú an beaht ir fairsrge ra v'iaht."

"Anoir," appa fionn Mac Uimhail, "Tá long (luig) agam ra anreor" ar ríear, "a v'ugain ríad uiré an fairsrgeaht lú-bfionn ir ní fadsa rí ríeac i n-aon éuan so b'ad so v'ieirge rí ríeac i geuan an Ceathar Cruaó-Armarais pan Domhan Toir agus tairgí v'ieirge v'ieirge vut na fairsrdeaht ir fairsrge acá ann agus baintis ríampan vut Ceathar Cruaó-Armarac faoi Saróbnín an tSeamainn óis a tábairt leir."

O'itig leo agus vubairt lón lá ir bliam ríeac ra luig agus v'ieirge v'ieirge vut na fairsrdeaht ab fairsrge a bí aca. Vubairt ríad cor 'na tóim, cor 'na ríam sup éirann ríeac léis i amac ar fairsrge. Éirann ríar i ar na ríolta móra bucoirdeaht bacóirdeaht, com-fada, com-tíreac, com-barra na gearann; níor fásaraht taobh tíre san tairng ná marie ríam san rí-b'iearó i scoin-béar na Róme, cuir i scéill sup v'iaht féim lúir lae na míora, méar beo na míolta marbh capleam a' tpeora, i n-ampir eata 7 cruat comraic.

Caitear ríeac ríeac ríeac, ríeac n-óirde agus ríeac lá amuis ar fairsrge pan am ar vubairt fíul le Conán a vut ríar i mbáir an éirann ríol 7 ríeac a' fairsrgead ré ríampan na cláirde fíul 7 scoill. Cuairt Conán ríar i mbáir an éirann ríol agus vubairt ré sup éuala, agus ríampan an long ríampan ríar agus ní fadsaht rí ríeac ra geuan mar ní radh rí le vut ríeac i n-aon éuan so v'ieirgead rí ríeac i geuan an Ceathar Cruaó-Armarais inr an Domhan Toir.

"Ní hé reo an éuan ceart," appa fíul, "nó am ar bit sup éuan ceart i ní v'eanpa an long ríampan ríar."

"O'ieir," appa Conán, "vut mbeaht fionn Mac Uimhail ar éirinn (éir) in éirann linn éirann ré ríeac an long vut mbeaht cóir mairéac léiré é."

"Ói vut éor," a fairsrge v'iaht, "ríeac fíul, "ar v'iof ní radh fionn Mac Uimhail ariam in' fairsrge (ní) bfeair ná mife."

Tús fíul ríampan faoi luig 7 éir ré i ríeac léis ríeac i ngeann na tpeara. Sé an éuan ar éirann ríad ríeac uiré pan am rín, éuan an fairsrgead móir. Cuir an fairsrgead móir fairsrge le luac 'mac vut scoinne mar nac b'fada ré aon uime vut fíannaht éirann ariam ac sup éuala ré cannt oirra.

Caitear ríeac ríeac ríeac, ríeac n-óirde 7 ríeac lá ar fíeac 7 fairsrge as

an fairsrgead móir pan am ar vubairt fíul fíul Ceapóca Déara—"Tá'n uair vut caiteam agus ní an mar vut v'eanam agus ní éirann reo mo beaht ar fásail vut-ra."

"Ói vut éor, a fairsrge v'iaht," ríeac Conán, "vut fairsrgead rí ríeac vut bliam 'nar ríeac ar ar v'ioim níor fairsrge ar bit v'ioim vut beaht a' éir ar fásail vut-re an ríeac éiré."

Ói ríad a fásail cóirú mar dé as an fairsrgead móir agus ní radh vut as Conán beir as imíeac ar.

Tá ré com mar v'ioim cuir ríampan vut ar a tóir 'nór ar bit. O'itig leirde 7 éirann ríeac an long ar fairsrge aríar.

Éirann ríar na ríolta móra bucoirdeaht, bacóirdeaht com-fada, com-tíreac, com-barra na gearann; níor fásaraht taobh tíre san tairng ná marie ríampan rí-b'iearó i scoin-béar na Róme cuir i scéill sup v'iaht féim lúir lae na míora méar beo na míolta marbh capleam a' tpeora, i n-ampir eata 7 cruat-comraic. Caitear ríeac ríeac ríeac, ríeac lá 7 ríeac n-óirde amuis ar fairsrge pan am ar vubairt fíul le Conán vut ríar ar b'air an éirann ríol agus ríeac a' fairsrgead ré ríampan na cláirde fíul 7 scoill. Cuairt Conán ríar i mbáir an éirann ríol agus vubairt ré sup éuala.

Sé an éuan ar éirann ríad ríeac an uair reo uiré éuan a v'ugaoht ríad air, éuan a' fairsrgead. Ói annpan v'eanpa as an fairsrgead éirann ríeac san bun éirann ríeac na b'air éirann amac ac mar bí aon éirann amáin bí a' comraic vut inr fairsrge uiré. Nuair a éuala an fairsrgead so mbaht vut fíannaht éirann a bí ann cuir ré fairsrge le luac amac vut scoinne mar ní fada ré aon uime vut fíannaht éirann ríam ac sup éuala ré cannt oirra.

Caitear ríeac ríeac ríeac, ríeac lá 7 ríeac n-óirde as fíeac ir as fairsrge as an fairsrgead pan am ar vubairt fíul fíul Ceapóca Déara. "Tá an uair vut caiteam ir ní an mar vut v'eanam agus ní éirann reo mo beaht ar fásail vut-ra."

"Ói vut éor, a fairsrge v'iaht," ríeac Conán, "nac bfuil ríor agao vut fairsrgead rí ríeac vut bliam nar ríeac ar ar v'ioim, nar fairsrge ar bit v'ioim vut beaht éir ar fásail vut-re an ríeac éiré." Ói ríad a' fásail cóirú mar dé an fairsrgead ir ní radh vut ar bit ar Conán beir a' fásail ar.

"Tá ré com mar v'ioim cuir ríampan vut ar a tóir," appa fíul.

"O'ieir, a fíul," ríeac an fairsrgead, "Sé an éuan éirann éirann a v'ugainneoaht rí ríeac oiré éuan an Ceathar Cruaó-Armarais pan Domhan Toir agus fíeac ríad v'ubairt móir le v'eanam agus an beaht a tábairt v'iaht. "Ac," ríeac an fairsrgead, "tá fairsrgead ós vut mac agam-ra; ní ré ac ré bliam v'iaht v'iaht agus má éugain ríad lú é ní v'eanpa ré aon v'iof v'iof."

"O'ieir, fairsrgead," ríeac fíul, "vut mbaht ríampan cair nó coileán mbaht a éirann linn ní hé amáin vut mac, ní fairsrgead aon éirann ríad ní so v'ieirann amuis oirann féim é, ac marie le so mbeaht beann fairsrge ar móim agampan ar a v'eanpa ré rín vut mar v'ioim i n-ampir eata ná cruat-comraic ní beaht."

"V'iaht, éugain ríad e," ríeac an fairsrgead, "ar éuna ar bit."

(Leannan vut).

SEAMUS Ó MAOLUOMHAI, O.S.,
Leat-Vaile, Tuam.

[Tairng an rgeal reo éugain tamall mar dé ó fionn le cuir ra Stoc ac baint ríeac vut.—F. An Stoc.]

TEAC DOIRDEACHTA
Ait ceathar le hais laeanta
u í m o n s á i n
c á r n a .

ríeac. Tá comraic ríeac ríeac.
v'iaht ríeac 7 ríampan ann. fairsrgead
leat 7 fairsrge ann. Tá
v'iaht fairsrge as éirann uime ra
teac.

Feis Chonnacht

A GOMÓRPAR 1 nSAILLÍM MÍ IÚIL 1928 SO DÚÍ 22.00.

£200 1 nDuaireanna

Le Tuilleam Ughair Fásail, Sgríobhar as na Rúnaíoch, "Teac na Dóirne."

Dócar na Trága, Saillín.

Leabhra a Sgríobh
TOMAS O MAILLE

AN GHAOTH ANIAR (3s.)

MAC DATHO (1s.)

Innsean nua ar an sean sgéal.

URLABHRAIDHEACHT

Agus

Gráiméar na Gaedhilge.

Cuid a I. (Fá éadach, 7s. 6d.), tracht ar Urlabhraidheacht (foghraigheacht) i gcoitcheann, agus ar chanamhna na Gaedhilge.

AN GIOLLA DUBH.
Mícheál O Máille. (2s.)

Iad uilig le fágáil ó

Cómhlucht Oideachais na hEireann
89, SRAID AN TALBOIDIGH,
BAILE ATHA CLIATH.

cumann urnuðais éadach
Baile Átha Cliath.

A SRÁID UACHTARAC UÍ CONAILL.
1 mbaile átha cliath.

Comh damsean le Cairde na Ríog,
Comh Saedéalac le Teamair na tOcmat
Comh teann le don pleib inr an tScoil
Cumann Ughair Fásail átha cliath.
Connimuir i nEirinn an t-airgead,
Díor as Seán buíde mar a bhar,
Asur beir an t-ádh oiminn fearca,
Ac ciall a beir asainn ahaon.

An Déan Fáilte sa Scúis

feir mór bpeirne uí
Rašallais

ma bíonn tú i nEirinn bí i
scabán
lá na feise.
iúl 1928.

comórtas saedóilge, rinne,
amhránúdeact agus
deantúsóireact.

cuirn ceoil oíche na feise.

Sa eolair le fásail ó

an rúnaíoch,

Oifis na Feire,

An Cabán.

Duine ar bith a tsearctuigeann "An
Stoc" uair no ar maic leir fuasra a cup
air, rsgíobad ré as an tSúiréoir

LIAM Ó BUACALLA,

Coláirte na hIolrcoile,

Saillín.

Maron le sae ádhar rsgíobda a tsearct
ra bpaídear cuirtear rseala as

TOMÁS Ó MÁILLE,

Coláirte na hIolrcoile,

1 nSaillín.

Trío an bporta - - 3/- ra mbliadain.

" " " - - 1/6 ra leibhliadain.

AN STOC

meiteam, 1928.

Spiorad Muinntirí an
Iarctair

"Ir fánae an áit a bfuigheá glíomac"
mar tudaite ríoch, agus ir fánae freirim
an áit a bfuigheá Saedóilge. Ar luing
Seapmáineac reat éamie mé anall as
nEirinn ahae ceapad go mbu mór an
aitéioirra tuit irceac go Saillín go
oipeac i leaba' cupar fada a tudaite go
Cób agus aníor airt go Saillín. Nuair
éuair mé ar borta na luinge as Nuair
Eabrac, bí mé mó bail oðair, mar ní
raib le cloirteat ar é'adon caob díom ac
Seapmáir! Ní raib ac corra-focal Déarta
as an tuit freartail agus eir go raib
neart Déarta as na paimeirí ní moirán
fonn díor oíche a labairt le tuine.
Nuair bí mire as iarrad mo bealac a
tuanam ar futo na luinge 'r go labrócam
Déarta leob, bpeactnóe an fear 'bup ar
an bpear cáil go hampearac agus oéar-
fartar puto eirine i nSeapmáir le céile.
Seapó bí raib a ceapad ar nó, sup
Seapmáineac mé a t'eirge po-porcamail i
námieircead 'r nae leirgead an náipe dom
Seapmáir a labairt.

Ar fead an céad lae ar an bpaime
agus an long as tuanam ar Dorcon bí
mé 'mo éadon aonraic t'uiparba Seap-
máir. Ac "níl lá dá fáite nae
ocagann an tráchnóna" agus nuair leir-
tisead an long as Dorcon le tuitlean
paimeirí a tudaite ar borta, t'eirge mo
éiríoch le teann ádair 'r glionnóair, nuair
éuala mé na cailíní 'r na buacailí as
rceallao Saedóilge i n-áto a ngoa. Ac
an oipeac leir na Seapmáir ní raib leirge
ar bith oíche a tseanga fém a labairt.
Asur ní h-in é amáin ac bí eir acab as
iarrad poime Saedóilge a múinead do na
buacailí Seapmáineaca agus éairfead an
gnámeos na h-eapnaeac a teannad mnti
fém leir an scaoi a noéanpaioir iarract
ar an nSaedóilge a labairt."

seosam daibeir

(Long Irlano, Nuair Eabrac).

bunadair an Seilleasair

V.

FIÚCAS.

San tpeact tseiró cuirteamair ríor ar
áirgeact, agus anoir cairfeamair puto eile
a bfuil baint mór aise le áirgeact do
míniú. Téarma nae bfuil po-coitceannra
ra nSaedóilge, reat fiúcar, agus ar
bealac ir maic an puto nae bfuil, mar ir
amairó ir fuparta linn é do cup i n-éirgeact
mar téarma éapnaemail. O'n bfoeal
"fiú" é agus reat a éalluigeap ré go
h-actéimair, bup nó pum áirgeacta puto.

CEIST ACRAHNAE.

Adair mór maetnam agus tseiróirgeacta
an éirte reo i tsead "fiúcar" i
seamuirde agus ní hiongnad rin mar tá
rí i mbun 7 i mbair sae piagala, tise no
pmaimead dá mbaineann leir an nSeille-
asair. Téirgeann an éirte amú go réir
oiminn muna réir linn fiúcar do tseirte
ó éirrai malarta nó uocata. Asur ir
teacair do'n tuine coitceannra an bealú
reo do tseanam ahae ir le linn malarta
no uocata ir mó a tiseap muto fiúcar a
beir ann.

Ar putoí do cup i seomear a céile,
ar iao do cup i seomparáto le'n a céile,
mar a tseirra, reat a tsear an oiréam
"fiúcar" ar mntinn asainn. Má bíonn
putoí áirte i seirte, 'ré an ceann ir
mó a bfuil uil asainn ann, ré rin an
ceann ir mó a bfuil áirge ann, iré
ir mó fiúcar. Ir follapac ó'n méir
reo go mbíonn coimear nó compairáto i
seirte asainn go h-ionuill nuair a bíor
fiúcar ar mntinn asainn. Má abruigeamair
"tá fiúcar mór ra ngluairtean rin" pó
"ir luacmar an gluairtean é rin" mar a
tseirfaimur ra ngnac éamir, reat acá dá
tseanam asainn an gluairtean do cup i
seomparáto le puto eirine eile, e.S. áirgead.
Ac ní áirgead a bíor ar mntinn asainn i
seomuirge. Cuir i scár beirte buacailí
rseile. Tá liactóirí as tuine acu a. 7
rseir-póca as an tuine eile U. Da maic
le a an rseir a beir aise, tá ré pára tseir
liactóirí a tudaite ar an rseir! Ir ionann
áirgeact na rseir agus áirgeact tseir
liactóirí do a. i. ir fiú tseir liactóirí an
rseir, agus ar an bpoime, tagann fiúcar
ar mntinn asainn. Asur áirteirgeamair póir
sup ionann fiúcar agus comar áirgeacta
nó comar ar an uil acá asainn i neirte
áirte.

FIÚCAS ASUS SANHTANAS.

Ir ar éirín ir call uimn a ráto go bfuil
túit-baint tseir sanntaet agus fiúcar. San
am acá caite nuair a bíor na seilleasair-
tóirí a cup ríor ar an seirte ir do réir
áirgeacta a míniúir agus a meapairí
fiúcar. Tá mbéad an ceart acu ra méir
reo ní bead le tseanam asainn ac neirte
do pannú do réir a tseadacta agus do
réir mar beirte maetanae uimn. Ir leir
nae pó-éirinn an míniú é reo go h-áirte
nuair a éimnigeamair sup iao na putoí
nae bfuil ríor-maetanae uimn ir mó a
mbíonn fiúcar iontu. Naimeirgead le
h-mteact annrae an bapamail reo a beir
lag agus annrae fseacat le fiúcar do míniú
do réir áirgeacta agus sanntanair. Tise-
feamair an bapamail reo má cuirteamair
an éirte reo; tise sup luacmar no sup
mó fiúcar néamuir ná, abair, an builín
apám acá com maetanae rin uimn uilí,
paróir agus tudaite! Ar nóirge, ní bead
an tóir céatna ar néamuirgead dá
mbéir com líonmar leir na meapóga a
bíor le fásail ar an uimn. Níl fiúcar
ar bith i n-uirge rna tseirte reo cionn 'r go
bfuil bpeir mór agus a díol le fásail as
an uile tuine mar a céile. Ac nae eol
uimn go mbíonn na cairteirgead an
saineam na h-áirgead fonnmar paróirgead
ar bith a tudaite ar fálun uirge! Ac níl
an míniú reo fém páramail-cairfeamair
cup ríor ar arir.

mail.

Erpepantó

Céapó ir Erpepantó ann? Teanga roip-náirínta ir eao i a pinne pólae, an Op. Zamenthor, timceall ir veic mbiaona piceao ó foin le feileamaint oo munnir na náiríun éagraimil as cainnt agus as véanam spaité dóib le céile agus tá eolar uirí anoir as na céavta mite ar futo an domain. Ní hamlaio a pinneao i le teanga óutcair don náiríun a éip ar úraro aet le veic ann map an tapna teanga le labairt le Coisepioeair.

Dionn a lán uoirpóieacta ar riubal fá teangaró roip-náirínta a veic ann. Amouigeann cáe so bfuil a leicir as ceartail so séar. Nuair a bier comóail roip-náirínta ann, ní cuigeann na comaltai a céile agus ní móir fip a veic ann le teangtae eile a éip ar na hóirpoeaib. Cuigeann rin moill móir ar an obair agus, i nveipeao na vála, ir baogal naé ucuigeann eiró ve na teactai céapó a bier o'a pát as teactai eile. Tá an rseal céavta as Connrao na Náiríun ran nSenéib.

Tá munnir na náiríun móir—Sapanais, Panncais, Seapmáin agus Eaválais—i n-ágaró Erpepantó a glacao ve bpiš so bfuil púil as sae ceann aca, so móir móir as Sapanais, an teanga roip-náirínta a véanam o'a oteangaró féim. Aet tá a oteangtae púo púo-veacair agus an iomaircaró mí-piaaltair as baint leob le so mbéao ceactar aca feileamnae agus tá an oipeao rin éao as na náiríun móir le céile ir so mbao epát epóie le ceann aca glacao le teangaró an éinn eile map teangaró roip náirínta. Tá teangtae na náiríun mbeas púo-veacair fpeirín.

Ar an áobair rin, má tá teanga roip-náirínta le veic ann, caitear glacao le teangaró neam-aiceanta a pinneao i n-aon cupar le n-a ágaró rin.

Ir i an Erpepantó an teanga o'a róp rin ir feileamnae o'a nveapao pór agus ir léic ir fepair o'éip. Tá ri an-éargaró le púilim. Tá an uirpúao agus an spamaeac an-trimpríe agus tá sae piašail san eirceact ar bit. Tis leat a aiehe ar focal ve púir a iorbaill an éinn nó bpiacair, ariacé nó uoirpúacair, pú. é. C.p.—Dionn "o" i nveipeao sae aima; la papiro, an t-ácar; la papiro, an mácar. Dionn "a" i nveipeao sae ariacé; bona, maic; malbona, ole. Dionn "e" i nveipeao sae uoirpúacair; bone, so maic; paproe, so caparó.

Šnitéar poela o'foelaib eile ve báip púam-púlaí nó iorbaill a éip leob. M.p. Dovo, capú; bovroo, laos; koko, coileac; kokiro, picin; kupaci, leigear; kupaciro, lais; kupacirozimo, bean leaša; kanti, ampan a šabail; ekkanti, corušaó as šabail ampan, pú.

Tapramgeao na poela ir fepair agus ir rimpríe ar an laroin, ar an nšpéir agus ar nua-teangtae na heopra.—papio ó pacer (laroin); bupio ó bupio (véapla); plumo ó plume (Panncair); tago ó Tas (Seapmáin), pú.

Dionn don fuaim amáin ar sae licir agus an fuaim rin uirí i scoinnaróe. Ní' don púaireac fuama ran Erpepantó map tá ran mbéapla m.p.—though, plough, cough, through, enough, hieough).

Cipear uaró rin so bfuil an Erpepantó púir-feileamnae le veic i n-a teangaró roip-náirínta.

An éip oo šaeveala cuirpúao léic? Tá šaeóil ann agus tá faicéir opca so nveapao pú voéar oo'n šaeóil aet ní hamlaio a véao ar éip ar bit. Ní cuigeann rin an rseal i sceap. Ir é p'ó a éeapao púo, o'a n-éipgeao leir an Erpepantó i n-éipinn, so mbéao pú o'a labairt as éipeannaie le céile i leabao na šaeóilge. Ní véao an rseal map rin beas ná móir. O'a mbéao an Erpepantó as sae uile úime ar futo an domain móir, ní véao pú 'na teangaró coitceanta i uirí ar bit faoi'n púir. Ir amlaio a véao pú as voaim le labairt le coisepioeair naé ucuigeann an teanga atá aca féim Ar

an scaoi rin cuirpúao pú so móir le teangtae na náiríun mbeas. Ve púir map tá an rseal anoir má téigeann fepair cap teopainn amac ar an ioruaio, ar an Sopca, ar an Vanamap, ar Tip na bFionn, ar an Epón, ar an Lacoia, nó ar tip bis ar bit eile, ní móir oo ceann ve na móir-teangtae, véapla, Seapmáin nó Panncair, a veic aise nó ní fepapao pú a véalac a véanam so héapgaró.

Veio an rseal céavta as šaevealaib má éipgeann leir an nšaeóilge. Ní tis linn veic as púil le šaeóilge a veic as voime cap leir aet as coip-rsoláipe léiganta. O'a bpiš rin, o'a mbéao an šaeóilge o'a labairt ve šnác ar futo na héipeann as uapal agus as íreal, níor móir móir-teanga iapacta eicé a veic as an nšaeveal a mbao mian leir uil cap leir nó spaité a véanam le coisepioeair. Mapa mbio an Erpepantó no a leicir ar n-a glacao so fúileacair map teangaró roip-náirínta ir uoirpoe sup véapla a véar map an tapna teangaró as šaeveala agus ba mó an baogal oo'n šaeóilge an véapla na teanga neam-aiceanta ve eméil na héipepantó.

Ruo eile ve, ní' ar púit uoirpúir ná innealtóirí i n-éipinn le leabpa móra tálaeacta ar a seuro eolarveacta i nšaeóilge a éeannaet i púit ir so n-icpao na leabpa rin arca féim agus véio i scoinnaróe opca rin agus ar míc léiginn leabpa véapla a éeannaet agus a léigearó mapa mbio Erpepantó aca agus so leop leabpa eolarveacta pa teangaró rin le púšail. Tá eiró ar púšail éeana féim.

O'a bpiš rin ir uile, ir é mo bapamail, má' mian linn speim an véapla opainn a rsealao rin am atá as teact, so mbao éoir uóinn cuirpúao le teanga roip-náirínta a véanam ve'n Erpepantó. Tá an éirp o'a pléioe as Connrao na Náiríun agus o'fepapao na Teactai ó éipinn so leop a véanam le uócar luic an véapla a éeapall agus buaró o'púšail oo'n Erpepantó. U'fepapoe an šaeóilge é. **SEASÁN P. MAC ENRI.**

1. M. Ní Dotám; 2. B. Ní Inre; 3. M. Ní Riabaš; 4. M. Uí Drom; 5. C. Ní Flannaróe. Sgata beas ve na míc-léiginn i C.I.S. a cuipcar "An Stoc" 'un bealaš sae mí

Slacaimuro leic-sgeal.

Tá AN STOC ionann' ceirpe lá veipeannaet an mí reo! Slacaimuro pápúin lú a léigéoirí. Ní opainn a tá an loet faoi'n moill reo. Na clóóirí a o'fás an veipú rin 7 u'fepoir naé púš an loet opca rin ac an oipeao. **P.S.**

nae bfuil 'Sna mná aet Sgáilí na bfeap

"La femme est comme une ombre: si vous la suivez, elle vous fuit; si vous fuyez, elle vous poursuit."

(Tionntó).

Lean rseale, teicpe pú uair i scoinnaróe; tabair iapairó éalóo uairi, leanpa pú tú. Ar an uóis céavta, sae a fupge le mnaoi, tiúlcuigeann pú tú; leis voaite, veio pú as bupreao na scop in oo váio linnir uóim, nae fip a pát, map rin ve, nae bfuil 'pna mná aet ar rseailí, rseailí na bfeap?

Ar maróin 'r tráchnóna ir furoe rseailí. As meaoon lae bionn púo soipio, má tis púo ar éip ar bit. Ar an uóis céavta, nuair ir laige tá na fip, ir treire tá na mná; aet cuip i seap so bfuil muro-imne san loet, tá púo-ran ar fúbal. linnir uóim, nae fip a pát, map rin ve, nae bfuil 'pna mná aet ar rseailí, rseailí na bfeap?

SEÁN RÉAMOH.

FÓGRAÍ REIMFOCTA.

TEAC A TEASTÁL.

Tá teac beas pa bpiop-šaeltaet i sConuae na šaillime a ceartail ar feao mí lúgnara.

Luairóeap púreap cior Dorca 1, "An Stoc."

OIFIS AN ESOLATAIR, baile áta clia.

Liopt ve leabair a bameann leir an nšaeóilge agus le licpíoe élóbuante na šaeóilge.

Upac 4/- Tpió an bPort 4/9.

Le púil ó Merryp. Eapón ano Son, lco.,

Spáio Uí Conaill,

Baile áta Clia.

19/8.4827 W.H.Co.

Seáimín nó caetra mic míf-
Rialta. (An Seabac oo Sgmoó) 1/3
máš ealta éavair. (Caicín mic
šabann) ... 90.
mian a croiue. (Páopais ós ó
Conaire) ... 2/6
an tobar naomta: uráma oo
páipci. (Seaploc Ní Dúnlams) ... 90.
tuaim mbeir. (Miceál ó Mupéu 1/-
rišeact oé. (Miceál ó Mupéu ... 1/-
máire ní rašallais,
Dioleóir leabair,
87, Sp. Uac. Na Dureóige,
áet clia.

Éavac šaevealaet ar fepap le
púšail ó
púomšias mac donncaó a a com,
: : 1 nšaillim. : :

A éip uóéar i scoinnaróe le véantur
na héipeann a éip 'un éinn.

Coláirte na h-íolrsoile

šaillim

CURSAÍ SAMRAIO

oo meaoon múniteoirí,
múniteoirí šaeóilge agus
múniteoirí i scoitceann.

Ní móir oo Meaoon-múniteoirí a n-iapacair
oo éip irceac púim an 7ao Meiteam.

CLAR, FUIRMEACA IARARTAIS pú.

ó'n

RÚNAIOE.

Saozal na nDaoinne, 1 nIarctar Éireann

[Siocail ar léigheacht a chus Pádraic Ó Máille do Muinntir an Fáinne i mBaile Átha Cliath].

Is mian liom cup ríor daoiní anocht, ar ríogal na nDaoinne atá 'na gcomhnuirde i mears na gcnoc, ar imeall na loe, agus le hair na fairsge móire fíadaine, i nIarctar Éireann. Ó tápla so mbaí ar Muinntir Connrae na Saillíne, agus Connrae Muig Éo, is mó m'eolair, is oíra, ran atá fúm trácht a déanamh. Daoinne breasa gearraíla, gnaoiúeamla, éadrom-éirídeaca atá ra seurt is mó aca, agus tá ríad so ríodamail ruairc, siú so nveacáir an ríogal so cruair oíra féin agus ar an rinnreap a éuarí ríompa. Tá uagatú fear bealaig nó bótair, éuca irteac—tá mbaí uaine feileamínac a beaí ann,—beaí fáilte éapannac éadom aca naimhe i gcomhnuirde. Seodfaí ré uata, túr ríurte ar bóir, fearar saé bíó ran teac, agus an áit éonalta a b'feara a beaí aca, ta mbaí leir fanacht leo ran oíche.

In iarctar Éireann tá so leor de na tréapraí uairle a bí as mé le Saerúil, so láirir fíor, i mears na nDaoinne. Tá eoirde an fáile ionntu agus an cóirar. Mar veir an fáile a bí as cup ríor ar deail, "Is maí an áit é as reacránar, tá biaí 7 leabair ann 7 míle fáilte," agus an tréa bí mé ar mo éadmeamaint ó cóir na nSaill, éar mé tamall maí amirpe as uil éar ó teac so teac eoir na comharranaca uóigheamla a bí éar oíra, bíó fáilte agus fíde naim, in saé uile áit, agus ní raib donuine ann, a uéanfaí feall oíra. Bí an ríeal céadna le'n áirir as saé uóigheac eile le tré céad bliadain a táimic don iarctar, ar a teirdeac ón námar. Is iomra uaine aca reo, a éuir fála ran áit, agus tá a mbuad le fáil ann, i gcomhnuirde.

AN TAOD TÍRE.

Tá áiteaca doirne ran iarctar, agus donuine a beaí as cairveal na tíre, baí cóir. agus baí éarac uó, a émail a éabairc oíra, mar ní a rápú le fáil ar áilleacht. Tá cuic ára ann, a breacnuigear i gcomhnuirde so h-áirir, so h-áirir, le éirge. nó le uil faoi, don gheim, nuair a bíor ríad larta ruar le mór-éuir uatanna. agus is mím a bí veir as cuic agann lomir a feiceal oíra le luige agus éirge gheim. Tá gleannca breasa féaraaca i mears na pléirte uó, agus tá cuic aca com huaigneac rín, a' na mbeaí don ní le clor agat ionnta, ac meirleac na gcaora, agus ceileadair na n-éan agus éirídeac na ríuac rín, muna a uagatú mac alla éusar ar na pléirte, ó uó glór féin.

Ói daoinne in a gcomhnuirde in na gleanncaí uó, faoi agus éarídeir na bóir-éannca fada gheimíu, so ríamraíle le éile, as inreacé ríealca ríannuieaca, nó as cup ríor ar an ríuac ríde. Bí ríogal Saeréalaac tá ríu, ann, an uair uóan—ir iongantac, an méir u'iarmaí na rean-áirirpe a u'fan beo. Tar eir, an méir ríuine a bí as na daoiní i ríeal-éirídeac, bí níor mo cóir aca arí ar éeol. Bíó fáilte mór ríu saé ríobairpe, irteac ar na bailtí, agus ba mím leo, uairraí Saeréalaac a beir aca in na ríeal, i ríu an gheimíu. Siú so raib ríorántac mór ran tír, le linn an ama rín, bí uairleacé éirídeac as baime leir na daoiní, ac nuair a táimic na bliadainca ar loic na fála,—rín i n-áirir an uóir-íogal,—éuir ré ríapad agus fán ar a lán aca. Ina éann rín, éuir an éuir mór uó ríolteac ar an uóir-éannac a bí eoir na daoinne, agus ní raib an cup le éile céadna ionnta ó ríu anuair. Tá uóirídeac uairreaca an ríu é, éas agus ríapad na gcaora ó éile, agus san a beir anoir, in na ríeal teirte, téasraaca a bí aca, ac ballaí ruara loma, a beir neantógaí agus uirreaca as fáir ionnta. An muinntir ar éirge leo a nreim a éinneal ra uóir-íogal, táimic áirí mór

oíra. Bíor ar fear i beaí, so uóirídeac, uóir-éirídeac, ar níor mar bí oíra i nDaoiní na Féinne. Is iomra céim ríor a ruair an Saeréalaac bóir i na tír féin, agus ní beaí ré i nDaoiní talam a fearaí cóir ar bí, ac amáin so mbaí uaine é, a raib ríealac amair tar éinn ann, agus naé raib eargatú ar a élaíu.

Lean so leor de muinntir an iarctar uó éannac, agus uó bearaí agus uó gnaíra a rinnir, agus uó uó rín, baí éarac ar don níor so mbeaí omór agus éarac le fáil aca i nDaoiní. Is eir, a' beir rín le fáil aca. Bí, mar uairreac mé éana, an fáil maí ionnta, agus an oíreac rín meara aca oíra féin, ar náir éirídeac an oíreacé uair a ruairreac. An té naé mbeaí áirne nó eolair áirge oíra, éarfaí ré sup daoinne rímplí iat, san móirán inntleaca aca, nó gearraí ionnta, ac is móir an uil amáir a beaí ar. Daoinne gearraí-éirídeac éirídeac cuic mór acu, agus tar eir b'féirir san an-éuirpe fígluma ar éuir aca, tá an oíreac rín uóirídeac agus gnaíra ionnta so mbaí feara so móir an uiréir, is féirir leo a éabairc ar an té a éuirac éuca tar tír irteac, ná a bearaí reirrean oíra-ran, uó méir é a méir áirge ar féin. Is as Dia atá a ríor, an méir ríeal-éirídeac a u'fúlam na daoinne, ac níor uirreac áirí, an ríuac rín ionnta. Tá ríad so h-éarac éirídeac, mímreacail i gcomhnuirde, beagnac, siú so luigeann an bóir so éuir oíra ar uairreacail. Foilleann ré so móir ar fear-daoiní ann,—b'féirir níor mó ná an bair féin,—nuair a feirreac ríad a gclann as inntleac uata, so Meiríeac, mar bíonn fáiríeac oíra, naé u'féiríeac coríde, arí iat, i na uóir uóirídeac féin. Is uairreac bóirídeac an ríu é, an inntleac reo, uó ríeac na u'fear, agus uó plír na mban, ar éirínn. Tá na ríeacail mullac as inntleac, agus as ríor-inntleac leo, ac ní éalléann na daoinne aca fála a mímreac. Veir ríad leo féin "níor éuir Dia áirí, beirreac, naé uóirídeac ré beirreac eile," agus cuic mór aca reo a inntleac, éuirreann ríad a lán áirí ar ar Meiríeac, as a muinntir, le congnam a éabairc uóir, le na mbealac a uéanam. Meiríeac an é-áiríeac reo a éarar ar Meiríeac, as an iarctar saé bliadain, beaí an ríogal so rí-ruairac as a lán daoinne ann. SGLÁURÍDEAC.

Tá cuic maí ué'n talam atá rínce leir an áirían áclantac, so rí-éona. Tá éairíreaca agus ríorac so ríuairínn ann, agus na ríuac uéaga ué talam mím éirídeac atá le fáil i mears na bóirídeac agus na pléirte, is ionntuíl so mbaí ar éabairc éuir a bíor ríad ríurte. Tá uóirídeac rín, is beas áit ar u'féirir uíra a uéanam ué éirídeac, agus bíonn ar na daoiní an talam a fáirídeac le oíra lárde. Fáilann rín ríeal-éirídeac mór oíra, agus san móirán ríeac ar a seurt oíreac so mím. Tá an ríogal níor meara, agus níor anróiríeac arí, ar na ríuacail, a beir a seurt ríealac ar u'fear irteac ué leiríeac ó don bóir, mar bíor oíra ríu a mbealac a uéanam so uó na seurt ríealac ar éirídeac éirídeac, ac as uil éirídeac na gcaora agus na pléirte, agus u'féirir éirídeac an muig báirde, uairreannca. An té a beir cor plír i mbóiríeac áirge, mar bíor as na daoiní reo so mím, is beas é, a ríeac agus a fáirínn ran ríogal. Na uóirídeac rín, agus uile, is so h-annam a éuiríeac as éarac ríuac, agus bíonn ríad i gcomhnuirde fála ríealac leir an éirídeac a éuirreac Dia éuca. Tá uairíeac é an áit a beir ríuac in a gcomhnuirde ann, agus mar mím ríuac atá ré, is iongantac ar fáir an gheim atá as an mbail rín uéir tír, ar na daoiní. Is uóirídeac ríuac éarídeac a gnaíra rín, an áilleac atá éarac oíra, agus an áilleac atá in a muinntir féin. Tá a beirínn oíra a beir a seirídeac ríuac san ríuac, ué uairídeac a beir uéirídeac amac ó'n ríealac atá le fáil, so mím, ran ríogal mór, taob amuir.

AN IASSAIREAC.

Is éar le ríuairge atá ríuairídeac na nDaoinne le fáil, agus ó tápla naé ríuair

leo uiríeac a éirídeac ruar ar an talam, bíonn cuic mór aca as plír leir an éairíreac, ar cóir a ríeac beaí. Is uairíreac anróiríeac éuirídeac an ríogal é, agus ní liom a éabairc mar comairca ar rín, an ríuac mím-áirídeac uóirídeac uó, a éirídeac ann, uirídeac ríuac ríuac ó ríuac, nuair a beaí éirídeac agus uó fíeac fear i nDaoiní oíreac amáin i naice éirídeac Connrae na Saillíne agus Connrae Muig Éo. Bíó conabairc ann, ó'n éairíreac as an iarctar i gcomhnuirde, ac u'féirídeac cuic uéir conabairc rín a láríu, agus baí cóir so uéirídeac é. Tá a lán áirídeac uéanam ar iarctaríeac ran iarctar, uó uéirídeac éarac uirídeac, ó uóirídeac ar éirídeac, agus uó uéirídeac báirídeac maí, agus gléar éarac ríealac an éirídeac, uó na ríuairídeac. Níl amirreac ar bí naé uíreac uil un éirídeac in na daoiní, uó uéirídeac an uéir, agus baí mór an feall san an uéir rín a éabairc uóir. Fáilann ríuac ríuairídeac maí so mím, ac ní eabairc nó ríuac uéirídeac ríuac. "Ní hiar na uíreaca a beirídeac na ríuairídeac." Is fáirídeac éuirídeac agus éarac uirídeac amuirídeac as muinntir an iarctar, agus bíó ríuac agann anoir, so móir mór, mar ríuac ar an éuirídeac uéirídeac, uó, a u'féirídeac ann le ríuac, so uéirídeac ríuac ríuac éirídeac éirídeac, ar a rín. Bí ríuac mór as na daoiní, ac an muinntir a bíor ué ríuac éuir ruar le h-éirídeac, uirídeac an ríuac oíra, ra uéirídeac.

AN TALAM.

Bí éirídeac an talam ran iarctar, tamall, ac baí maí an lárídeac ann a ruair na ríuacail le uó ríuac bliadain anuair. Tá mór an congnam uó na daoiní é rín, ac ré an taob is meara ué'n ríeal, tá, le ríuac, an méir atá uairídeac aca ran ríuac éirídeac arí aca, ran méir a táimic ar éarídeac eile, ac as uirídeac ar an talam, agus ran éarídeac ríuac corídeac atá anoir ar iomáir a seurt ríuac, so uóirídeac a ríuac. Tá uirídeac ríuac as na daoiní ran ríuac éirídeac, agus talamídeac, ac a u'féirídeac uóirídeac, agus atá ríuac so h-éirídeac a uóirídeac éallídeac agus éarídeac. Is maí atá ríuac uóirídeac aca, agus is so h-annam a leirídeac ríuac ríuac uata, ríuac a bíor ríuac ar éonac nó ar ríuac. Tá ríuac i nDaoiní an leir is éarídeac a baime ar an uóirídeac atá aca.

AN GREANN.

Is maí uata ríuac a uéanam faoi uaine, ran iarctar, ac ní so mím a seurtídeac móirídeac uóirídeac in a seurt gnaíra. Bíonn ríuac i gcomhnuirde beagnac, so móir-mór muinntir áclac, i nDaoiní an lán in uéirídeac a fáil ar an té a éirídeac éuca ó'n taob amuirídeac, agus a éarac in a inntínn féin, so u'féirídeac ré in a éuirídeac agus ríuac a éabairc uóir. Bí maíirídeac ríuac don uair amáin in mears, ní i nDaoiní ac i náir eile, a ríuac so raib inntleac éarídeac áirge. Bí ré as ríuac amac uóirídeac, lárídeac, agus bí éarídeac báirídeac ran am céadna as ríuac ríuac báirídeac anoir ar an ríuac, on éairídeac. Nuair a éonairídeac as ríuac éuca é, leirídeac oíra féin, so raib ré as éuirídeac oíra an báirídeac éuirídeac. Táimic an maíirídeac anuair éuca ó'n mbóir, agus tar eir beanní uóirídeac, uairídeac ré leo, rearaí amac ó'n mbáirídeac. Oíreac ré uóirídeac anuirídeac, na maíídeac a ríuac irteac faoi'n mbáirídeac, agus nuair a bí rín uéirídeac aca, u'fearídeac ríuac, ríuac. Ríuac amáirídeac, agus táimic an báirídeac uóirídeac, san don ríuac. Uíreac fear aca, é ríuac ruar anuirídeac; uirídeac ré le hion-íantac ar an maíirídeac ríuac, agus ar a éuirídeac amuirídeac, agus uairídeac ré.

"Naé uairídeac an éann atá ar an maíirídeac?"

Ní raib ré, ar uóirídeac. ac as maíídeac, ac bí an maíirídeac ríuac éuirídeac móirídeac, agus éuirídeac ríuac ar féin, sup ríuac ré an éuirídeac u'irídeac uíreac éirídeac, a bí i nDaoiní leo, le uóirídeac a beirídeac. Nuair a bí rín oíra aca, u'irídeac an maíirídeac ríuac leir ar a beirídeac, agus é so ríuac in a inntínn 'na áirídeac, so mbaí mór ar fáir an uairídeac inntleac a éuirídeac Mac Dé uóirídeac, tar mar ríuac uó na báirídeac.

Téarmaígeacht

(Ar leanamaint).

- Habitable (?): 1° fearann bairr gabála rin (Donncaó Mór).
- Habitual criminal: Dúit-bineac, bitbined, Ériu VIII., 23, Féineacar, Sluair.
- Hachures: Spuitlince (N.).
- Hackle: (1) Siortat, leir an siortat a baineas riad an bairr ar an lion; (2) Siortatac; (3) Siortac.
- Hackle (v.): Siortatú; riortú, tá ré riortaithe (riortaithe) aise.
- Hackler: Siortatúir.
- Hail (v): Tseiptó a cur ann, cuir pé tseiptó ann; deamhan saot óa óis ar aer nac mbionn a' cur tseiptaithe opainn éirí an mballa (F. Mac Súgail).
- Hake: Colmóir.
- Half: (worn) Culait péiré-éatce.
- Hair-splitting: Iomrsgoltaó saoire, imrsgoltaó ngáire, Teas. Cormaic, 40.
- Hall: Inntear. na hinleapa nisa ro-fair-ringsa, Tcebe 518, p.h. 166; cc Mac Cneice (Plummer).
- Halo: (hero's) luan lair; comgluaiseacht, Mac an Iol; boza rin.
- Ham: (1) Láps, Sean. S. Loaps; (2) Céar, 7 ualac fair do ceapú 7 do cpoicib matgaman, Cat. C. 2930; céar tóna, rump-steak.
- Hands and knees: (on—) Ar a deapnae; ar a corpa-seam (all fours).
- Handcuffs: (1) Iapnac, DCCille, 362; (2) Iapainn éangail.
- Handle: Opn, oirn .i. loips 7 rin .i. an t-íor ber bir a comat in cumainn ("the little chain that is securing the cattle pound"), Ó Dubh, 1615 (an leg. uorn, uoirn?); (2) Focair, va uorn x. etar a hiarann 7 a focair .i. a huplann, Ó Dubh. 495 (i.e. its shaft); (3) cc. rtuas, Meyer, Lyrik, 34; (4) An annla, hannla; (5) Feac na láise; (6) Cor; (shaft) uplann.
- Handful: (1) Ladar plúir; (2) Mám mine; (3) Naol mbarla de gaineam mín na trása; (4) Slám féir, olla; (5) Slac.
- Handiwork: Lámha, Archiv, I., 312. Ce. chair pcamda lámh, C. a Dailre.
- Hand-work: Lám-torad.
- Hand-worker: (1) Fear aise, fear aise, fear aise H.2. 15, l. 58 (Ó Donn.) fear aise (ib); (2) Manac, manac .i. onoi ir monachur bto as denam cairil 7 cloeam nó tócar Ó Dubh. 1221.
- Harass: An t-éas do mo fion-rporad; ranaideacht (nagging).
- Harbour: Calao-porc; oipear-porc (N.).
- Hard (to satisfy in food): Duine éireatad é; (epicure) nac beavaige atá ré.
- Harness: Ušam, cuir ušam ar do gearrán.
- Harvest moon: Seatac na sconnlac, seatac na sconnlin.
- Harmonious: (1) Cúbar; (2) Com-cúbar, on caparad comcubar, Cat. C. 301.
- Harmony: (1) Cúibear; (2) Coigeatad; Sean-S. cocetul.
- Hasp: (1) Lú; (2) Drol, urolán, in urolán upgarta, Ó Dubh, 543 ("the hasp of prohibition"); (3) Uómaó, cc. Ó Dubh. 1615 (loop).
- Hasty (tempered): (1) Tashac; (2) tobann; (3) rash, uoirpait, uoirpaitse.
- Hatch-way: Comla an cairce, Aod Ruad, 10.
- Haul up: Uppac a tabairt, do beap... uppac allmarpa éciallaide; (fish), uolairdeacht.
- Haunch: Capa, capar. Cc. (1) Los a' Capar.
- "Haws": Maotám.
- Hawser: Téao tpe.
- Head: (in race) leiceann, buail n de leiceann an capall este.
- Headland: Ceann tpe, rinn (point), ioppar (promontory).
- Headquarters: Dún-ápur, ir ann ro-baoi a uaingean 7 a dún-ápur comhairde, D. Suirne, 26.

Headship: (1) Guidance, ceannúr ceann; (2) Ceannraet, beir a' caiteam upoc-ceannraet leo.

Healed: (1) Cneapaithe; (2) Slán-épéac-tac, com plán 7 com plán-épéac-tac, Ó. Ó. Cléire, 11, do ba pleamain plán-épéac-tac é. T. Spuarde Spuan-potur, 6, cc. an Maó-Maol.

Heap: (1) Capn; (2) Cora, caiteann ré an móin ruar ma cora; (3) Sea weed, adairt; (4) Cnap, cnap.

Heart-disease: Heart-failure, (1) Deatógac, beotac .i. uianbár obann, Ó Dubh 290; (2) Stroke, biotóg, conepaitc .i. fuair pé báp do biotóg oenuaire, l. laigheac 25a.

EOŠAN RUAD MAC AN DÁIRO

CLANNA MEIC AN DÁIRO. Cé ir moite de muintir Dálais agus de muintir Uigín, ir beas upcam eile ra tír seo a raib an oipear de éail ortu i gcúppai filioeacta agus a bí ar clanna Meic an Dáiro. Luairtear, ar a lašao, píde uime aca i nannata Ríogaeta Éireann, tréactann Eobart Ó Rašallais ("Irish Writers") ar uapéas aca, agus uoir Kuno Meyer ("Primer of Irish Metrics") go raib peact nroume pídeao aca i na bfilí: agus mapac sup bpi tréact ortu ní uéanpao don uime de na rsgribnóirí rin a n-aimm a luatad. Ir uois nac le upoc-meap ortu ac le omór uóib a haimmigeat Dailé Mic an Dáiro (i sConnac na Sallime), leirir ir a' Dáiro (i tír Connail), agus áiteaca eile uata.

Deirtear ina leabha reandur sup ó Sošam Sálburde, mac Fiacaé Apatoe, a bí i na pí ar Ullatú tuairim na bliadna 240. a filiois clanna meic an Dáiro. Tá piopa fada faoi na peact Sošam i leabap Dailé an Móta, as Ruairis Ó Flait-beapait, as Sean Ó Donnobáin, agus as ušoir eile, ac ní féirir é cur i nalt map reo. Na cianta ó foin i nli Mame, i nOiršiall, agus i sConnac na Míre a bí comhairde ar fuphior Clainne Mic an Dáiro.

IB MAME: i nOiršie na uómaó doirpe uéas bí Maolioru Mac an Dáiro i na capbós Cluana Fearca (Ureanainn), agus do péir Annata Ríogaeta Éireann fuair pé báp ra mbliadain 1173. Deir Sean Ó Donnobáin go raib Clanna Meic an Dáiro iB Mame i na nollamain as na Ceallais, agus sup as Muine Capam, Dailé Mhic an Dáiro, agus Cúl-an-upcam a biotap i na sConnurde. Tugann Ó Cléirís (23 v 17) seimeatac Mhic an Dáiro Muine Capam ríor. Sa mbliadain 1408 "D'éas Mac an Dáiro éinte an upcam, Ollam Ua Mame" (A.R.C.); agus ra leabap céatona uoirtear go beapir Mac an Dáiro Cúl-an-upcam .i. Muir Mac Laoirís, báp ra mbliadain 1586.

TÍR CONAILL. Ni fearac mé go beup don tréact ina hannataib ar clannaib Meic an Dáiro tíre Connail go uoi an cúigheac doir uéas. Muintir Cuipnín a bí map ollamain as clainn Domnail nó sup éamie bádaó finne ortu ran sceatpamáo doir uéas; i na dailé rin muintir Cléirís agus clanna Meic an Dáiro, an t-aor uána a bí aca.

EOŠAN RUAD MAC AN DÁIRO. Bí, ar a lašao, cúigear píle den aimm agus den ploinne rin, ac pé an tEOŠAN RUAD a fuair báp ra mbliadain míle pé céao agus a naoi atá i sceirt annreo. Cé go beup eum maí uá faotar liteapda le fágail i Lámpspíne agus i nhipleabpa, ní mópán atá le léigead faoi n-a faogail ina leabpa reandur. Ir coramail go raib pé i na comhairde i bparáirpe Cille Dapainne, Tíri Aodá (Dán na nSall) ra mbliadain míle pé céao agus a trí (1603).

"Commission for an Inquisition as to the meares and bounds of the territory of

Tirconnell, and the lands anciently belonging to the lord thereof, and to distinguish the same from the lands of O Doghertie, O Connor Sligoe, and the other chieftains of those parts.

The Inquisition is dated at Donegall 26 Nov., 1603. and directed to Tadeus or Teige oge O'Boyle of Boyloah, gent. . . . Loy O'Clere of Doran, cronocler, . . . Owen roe McAward of Kilbaron, cromeler. . . . (Index to Calendar of Patent Rolls, James I).

Deir Ó hAirt go uveacat Eošan uon Róim i néimóis leir na hlaplaí ra mbliadain 1607. Tá pé iontuigce sup annpiú a bí pé nuair a cum pé an uuan úo, "a uéan fuair faill ar an bfeapc."

Tá pé tugca ríor as na Ceirpe Máigirpí go beupir Eošan báp ra mbliadain míle pé céao agus a naoi (1609).

"Mac an Dáiro Eošan Mac Sošpáda Mhic Eošam Mhic Sošpáda ollam Uí Domnail inuán, paol éapna inntleactac, agus fear naorbeao coicéinn uo éce iap ceian aoir, iap mbuair náitpige."

Ni éiúbpao Táos Dail Ó hUigín an oipear rin molta u'aoi file de Clanna Meic an Dáiro:

"Clanna Meic an Dáiro" ar reiréan, "cuileoin éapra, cuat caoča na sConnailca,

Dáiro balba san ollam oirpca, Ir mapis uo éapla eatopra."

Ac ní uéacat leir:

"Onéu foga Cúice Cumn," appa Miall Mac an Dáiro,

"Téos tuatall Ó hUigín;

naé mapis fap buail an uiaab uall uo liomáo ar uair ipunn."

Eošan Ruad a cum na uuantas uap corac—

1. Cia pé bfaictis pian Éirne?
 2. A leabpáin aimmigeat u'aoi.
 3. Truas uo éor, a éporde tim.
 4. Mapis ar bpaige ar macpuid Muirpuid
 5. Uána an tuipar tralltar ronn.
 6. Dmagaé mé uon maéactac píog.
 7. A uéan fuair faill ar an bfeapc.
 8. A bpaige atá i uotop London.
 9. Rob roparó t'eaétra, a doó Ruair.
 10. Leannán píleó píol Suirne.
 11. Maí an peatav fuair Éipe ríil.
- Deapam rompla uá éuro filioeacta annreo—

Maí an peatav fuair Éipe,
Maí burdean uap uaméile;
Aitpeab na piottbuine rean,
Cíobuime maicneao Míleao.

Tíi míle bliadain blaó buan,
Tíi céao ra peact go rappluao
Ó teact ronn go fót Maí fál—
An uopng ógbur on éappáin.

A néacta, a scača, a sconnpáic,
A sconnac, a sconncompáic,
A rcaipe ar roigimóh a rean,
Carde a sconnmíon ó sconnuicéar.

Searpao ir céao ar éoiseap
Or cionn na sconnis rap éoiseao
Do šao píge uo píloet rin
Do éioit pípe sor n-aimpí.

Ir beas báro le na linn féin a bí i pioc Eošan Ruad a fáru; b'féirir go bfeicpead-muro a faotar liteapda i beupim leabap go luat.

TOMÁS Ó RAŠALLAIS.

COLÁISTE NA MOLSŠOILE, SALLIM.

OLLAMANAET RÉ LAIDIM AGUS ŠRÉISIS.

Iappann an Cómaipe Ríagalta iappatir le hašaró na hOLLamanaeta tuairpimóta. £768—£800 an tuapapaoal i našaró na bliadna.

Ni móp iappatir a beir itis ar an 15ao de Meiteam, 1928, nó roime.

Le cuilleam ušoir a fágail ršmíobcar as an Rúnaide.

Seán Físeadóir

An ceathramh lá' mháirta fearó cean
gluisear túbán,
tuir poitáí, túbán agus píosa.
Bí an gob air ba bheásta de éite mar
hawk
Bí ré ceangailte go bheásta 'sur go ní
óear.

Tógar mo cána 'r mo flat in mo lámh,
asur beirt liom de páirí bhoire,
i n-ádh cnoch agus gleann lá rcoime 'r
sála
So ndearar go ceann mo reibe.

Ceire cinn véus de liatán san bheis,
Bí asam-ra éagta go díreac,
Nuair a labair Colm páirín aniar lé mo
páirín
"Asur tá tú ar fáil, a Seán
Físeadóir!"
(Nó) "Do céuto míle fáilte, a Seán
Físeadóir!"

Tús mife fheasra air 'r minne mé gáirí,
Cmóchnuig sac ball díom ip níorb' iongnat.
Mife ip mé i páinn as tuiúr de na báirí,
So ndeararar pál 'mo tímceall.

Mhealladar Seán, dá seallat go clat dó.
San corruig ar an ngleann ip nár bhoisat
dó
Sur puasadar táll ar an tclat ar mo lámh
tuir poitáí túbán agus píosa.

Summonr éun cúirte fearó fuair mé de
luam,
Asur é fíadnuirte ó Shúirtir na háite,
Ar gluaireac éun riubail dom, ar iarrat
poinnt comairle,
Ar an tásar a cúirte an aon éor.

Litir faoi pín fearó tús reirean dom.
Asur labair ré go ciúin ip go péirí liom;
"Ná tearbáin do nóta go tuiualtar é,
Ip dá méat i do éur ip ní bhoisat tuit."

Cuaró mé de feárra don Spóéal an lá
piú,
So mifeamair i lácar sac aon fear,
Páirín fearó lá a bí oirpúste do Seán
So tuisat ré páirín pan véileail.

Nuair a bí m'aimm éor, lé tuit éun na
páirín
i mearc tuit' bí daor lé feolao.
Tairpang mé anfor mo lámh ó mo taob
leir an litir, a bí in mo póca

Don Shúirtir Trá, pínear, sur minis ré
an reirínn
Com díreac ip nár b'fior dóib a scómar
Ip dá mbeirinn ar maor go mbeirinn a
órum
Ní déanar aon blar ac rpoirte díom.

Seán Físeadóir—fear de munnitir
Uairín, a éun an t-áirín reo. Má fuair
ré é áirín atá paróte aise, ó aon maor,
níl aon eólar asam-ra air, ac ip rí-éor-
mair go paró an t-ómór céadna aise, don
tream rin, asur bí as na daime i scóir-
éanta. Com fada lé m-áiríear éun ré
áirín eile.

Seán S. Ó Caasais,
Coláirte na h-Iolpcorle, Sallim.

TUSAT DÚR SCUIR ÁRACAS DO'N
CUMANN SAÉDEALAC IS FEARR
AN CUMANN IDERNAC INSURALA
TEO.

I n-ASAT TÓTEAM ASUS COITCINNE
Dúir-Oirí—48 7 49 SRAT AN DÁMA
áit cliat.

ná polasaithe is iomláine le
fásail.

Tomár mac Donnada
a clann mac

GLEAS FOIRSEANTACTA,
ADAMT SAÉDEALAC 7 COIRIÓC.
SIÚMÉARACT 7 DÓANAM TROSSAM
ROATÓIRÍ 7 LUET DEANTA CARTACA
INNTEAD 7 TROSSAM TIGE.

LARNAC FOIRSEANTACTA.
UISLIS 7 INNEALLACA DE CUILE
CINEAL.

EARRATÓ SRÉIT 7 CRIAT-TEINEAD
FIAR EILEICTREACAS 7 NEIM-
SREANGAIDACTA.
STÓRTA TÁITLISRAIS 7 SUAIL.
SIOLTA ALLMUIRÍOE.
LUET DEANTA CEIMIS-LEASAITHE.
AON-LUET DÍOLTA DÍAM (SUANO)
PERÚ 7 SCOMACTA.
MULLTE PLIUR.

LUET DÍOLTA 7 REACTA BEATA, 7
COMCEANNARÓTE SIÚCRA.

An máit leat £5,000,000 A

Coinneál in Eirinn?

Deirte Saéil na h-Éireann an capm mor
rin airisí sac bliam do Seán Dúirte
ngeall ar airsear Urratáir, ar lórcat, ar
Cionóir asur ar Saógal Daime, asur
cailliant éaró 'r Éirinn íreac £80 ar sac
£100 de rin.

AN SAÉDEAL-COMLUET TAISTE UM
URRATAS NAISIUNTA, TEORANTA

The Irish National Assurance Coy., Limited)

ARDOIFIG—30 FAITHCHE AN
CHOLAISTE, ATH CLIATH

TEAC DOIDEACTA 7 DÍO JURY
Fáirte an Coláirte,
Baile áta cliat.

Shírs-feompa, Teac Dúir, Tolglac Tae.
Seompa Cairí, Ceol-fuineann.

Díenn an Teac Dúir ar orsáit ar an
Domnac.

Seolao Tóir-Teactaríeacta—JURY'S,
Baile áta cliat.

Sután 5511-14.

William P. Ó h-Uigín

SRAT LIAM, SALLIM, 7
Baile áta na Ríós.

DÍOLTÓIR USTARASAC SLUAISTEÁN
MIC SIOLLA AN ÁTA.

DEASUIGTEAR SAC SÓRT SLUAISTEÁN
—na mmeanna a baineas le
aibléis agus eile.

URUCAIL AR LEIT I SCOMAIR
SLUAISTEÁN A BRISTEAR Ó BAILE 7 PL.

AS SIOPA

T. Uí Neactain 7 A
Clainne Mac

CS

buaio connacta maidir
le tiorzán 7 inntréab
tíge, uirlir de cuile
cineál, ball acraí, spéir,
7 eile.

SRAT NA SIOPAÍ, SALLIM.

Céim-réat: Ó Neactain, Sallim.

AN ROINN OIDEACAS.

Oideacair Náiríunta.

COLÁISTE ULLMÚCÁM

Ollamha le fortat 7 scómar Craob de
Coláirte Dúirte (Falcappac).

Tá ceapaithe craob de Coláirte Dúirte
(Falcappac) do éur ar bun i mDaile áta
Cliat ar fearó aon Scóir-bliana amáin—
o'n méan-fogmair po éusam go beire m.
Meitín, 1929. Deir tuiúr ban-ollam as
tearcat ar fearó na h-áirípe rin. Na
daime tósfar, má bíonn riad oirpúac éun
na h-óirpe, déanar bheirín ar rceal a
n-áirípeacite 'na díaró rin i scómar reir-
bire i scéann de na Coláirte Ullmúcám i
túir Conaill, i Múiseó asur i Sciarráige.

Cúrra iomlán na Méan-réol a beir le
teagairt ip an Coláirte reo, asur an
Saéil a beir mar snát-éangán ip an
teagairt, rpl.

£220 ra bliam a beir mar tuarparat
asur—muna nteintear rocrú eile—iortar
asur comair mar aon leir. Má ceatuitear
t'ollam nó má bíonn ré maectanaé uirí
(a) iortar asur comair t'fásail larmuig
de n Coláirte le linn cúrra an Coláirte,
cadairar £60 ra bliam mar deontar bheir-
te nó (b) má'r maectanaé ví comair asur
cúir de n iortar t'fásail larmuig de n
Coláirte le linn cúrra an Coláirte,
cadairar mar deontar ví ruar go tui £40.

Ní gabann pínín leir na portanna ro.
Cuirtear fuimeaca iarratáir mar aon le
sac eolar a baineas leir na portanna as
tuail ar na daime sur mian leo iarratáir
a éur íreac.

Cairtear dá éor nó tui cóipeanna de
litreaca molta a éur íreac i n-aonfeact
leir an iarratáir ac san níor mó ná ceir-
litreaca molta a éur leir. Cairtear na
h-iarratáir do feolao éus "An Rúair-
eact, Oirí an Oideacair Náiríunta, Spáir-
maoilbúste. Baile áta Cliat," i tuiro
ar go reiríreir an Oirí pínín an dá lá de
Meitín, 1928.

Ní móir do na h-iarratáir beir péirí éun
eact ar comair Cóirte Rognaóiríeacta.

Tósfar na h-Ollamha ar tui i scómarle
do'n Roim le Damirteoir an Coláirte.
18-S.4747 W.H.Co.

Du éaró dá sac Saéilgeoir i mUair
áta Cliat san aon arán do éannac
ac

Aran

ui

Cinneide

AN T-ARÁN IS FEARR DÁ NÓDANTAR.

124 50 tui 131 SRAT DÁRNEIL

ASUR

DÁCUS NAOMH DÁORAS.

Baile áta cliat.

Sután—3141.

Níl aon tuiopa ip n. éirí a éurí efor mó-
eairíre Saédealac i fásail ann ná as

A. moon, tecranta.

A díolar cultaí fear, rata. ban 7 sac aon
tíort éaróis feilear t'feir éan. nó
páirte.

RIONGLONTA ERLINTON. i n-ullim.

Printed for the Publishers
At "Connacht Tribune" Printing Works
Market Street Galway.